

MESARSKI LIST

Stručni list za mesarski, kobasicarski i srođni zanat

Izlazi mjesечно.

Urednistvo i uprava p. Št. Vid nad Ljubljano. Telefon št. 22-89.

Oglaši po cjeniku.

Pretpiata za citavu 1932. godinu 30 Dinara.

Pitanje komora i prava zanatlja

Kao što pišu novine onih zanatlja, koji hoću samostalne svoje komore, ne može se za neke komore postignuti nevezanost sa trgovackim komorama i ako imadu zanatlje sasma drugi cilj i obuhvat nego trgovacke.

Kad bi bili zanatlje onoliko jako organizovani, kao što treba, mogli bi oni odlučivati slobodno i lako u skladu sa zakonskim osnovama i vlasti bi takodje mogle nastupiti kao tade dobro informirane u dobro zanatlje. Uredbe o komorama bi ondak isto imale sasma drukčiji izgled kao što ga imadu sada. I baš slaba povezanost odnosno nepostojanje zanatljskih organizacija dovele je do toga da su imali i imadu najviše prava trgovci. Dapače se može ponekud utvrditi odgovornost za ovu razliku u pravima drugim silama a ne zanatljama a opet je tu po sredi prekasno zainteresovanje zanatlja za ili protiv povezanosti komora. Zbog toga neka rade svi faktori, koji su tu zainteresovani, konkretnimi (stvarnim) predlozima za dobro sveukupnog gospodarstva. Odluka će pasti ondak u korist onoga koji je pokazao snažnije i razumljive svoju volju za rad, gradnju nego li za rušenje.

Poznato pak je, da su trgovci prinudjeni biti vezani sa zanatljama jer prodavaju i zaradjavaju proizvodima zanatlja i će ovako biti njihov najveći interes da ostanu u zajednici sa zanatljama, a takodje možemo slobodno tvrditi da pozitivan rad o napredak dolazi uvek najviše od zanatlja. Iz toga se može razumeti težina većina zanatlja po samostalnosti, jer im samostalnost daje najviše nade na dobitak svojih prava. To je poznato i svima onima, koji su zainteresovani na zajedničkom radu.

Kad počnu raditi kolikog bili iz interesa na održavanju samih sebe, ustaju protiv njih svi oni, koji su ih do tada imali tako rekuć u svojim rukama. Tada se ovima, koji su se dakle probudili, očituje nepozitivan rad, nesposobnosti. A pošto nikako ne mogu obilaziti i njihovih dobrih strana, nadju neke elemente, dohodive i sposobne preradbe u njihovo dobro te tako mešaju i zavuku oslobođenje. Jer je to za oslobodjavajućeg se čoveka nekakva kočnica, potreba za pročišćenje i čuvanje pridobljenog a sigurniju odbranu onoga, što još traži, je to svakako dobro i kad je neko iz ovakve borbe izšao, znao je svoja slaba i dobra svojstva u puno većoj meri nego kad bi ga ostavili na miru te mu dozvoljavali sasma slobodan razvoj. Krešu se misli, »ratni načini«, prepoznaju se ljudi, zainteresovani ozbiljno i srdačno za pravednost i za uspešnost i može se ondak bez straha izabrati ih za svoje vodje, pa makar ti morali raditi zajednički sa svojim neprijateljima. Donekle se mora raditi zajedno sa protivnicima jer se ih upozna. Gubi pak se vreme a med drugovima se time budi nevolja. A, šta ćemo? Do svih ovakvih stvari mora doći i bez poteškoća bi život bio — kaže se — prelep.

Čudnovato pak je da se gospoda, koja se suprotstavljaju zanatskim komorama, istovremeno ne održi prihoda, dolazećih od zanatlja i to zašto. Oni kažu da je postojanje zanatljskih komora teško bez njih, da su zanatlje nesposobni za vodjenje svojih komora itd. Svaki razuman čovek bi prema tome sumnjavao u dostatne prihode sa strane zanatlje i bi pristajao na odeljene komore. Vidi pak se sila zanatlja baš u tome, što se traži od njih, da ostanu zajedno s njima dakle su sami jaci samo rečima ne pak istovremeno i u radu i materijalnoj sposobnosti za rad.

Osni toga dolazi u napomeni još bojan pred vatrenim zastupnicima zanatlja. Nadamo se da ne zbog njihovih pesnica nego opet zbog njihove sposobnosti za rad. Mnogo doprinašaju zanatlje za plaćanje činovnika, štampe i inih potreba za vaspitanje drugova, pravedno upućivanje itd. i je svakako štetno i nepravedno da se ovi prihodi upotrebljavaju sada protiv njih. Velike odnosno jake osobe su takodje barem nekoliko plaćene iz tih prihoda a na taj račun rade protiv zanatlja. Trebalо bi podeliti funkcije u sadašnjim komorama za zajednički svršishodno rad a ne izabratи one ljude između zanatlja, koji nemadu u vidu svega najozbiljnijeg, što treba zanatlje. Gde odlučivaju samo pristalice trgovaca i industrijalaca, neće zanatlje postići za sebe ništa dobroga no samo ono, što je još bolje i podesnije za trgovce i industrijalce. I tu dodje pitanje mogućnosti zajedničkog rada sa trgovcima i industrijalcima. Prvi traže veliki donos od prodavanja zanatljskih proizvoda, drugi pak uništenje zanatlja odnosno otkopčanje zanata i stvorenje pokretne mase za njihove tvornice.

Zanatlje traže svoje pravo i rade na obnovi svojeg poremećenog gospodarstva traže puteva za to samoodluku. Oni svakako ne mogu dobiti onih prava i onoliko slobodnih ruka kao je to bilo prije 100—200 godina, jer tvornice zauzimaju sve veći opseg a ipak mogu oni barem donekle uticati na sve uredbe i zakone svojim složnim nastupom pomoću čvrste organizacije i poznavanja svega, što mu svaki dan može koristiti ili doneti štetu. A to može postići samo dobrrom međusobnom povezanošću, to jest imati mora organizaciju svih zanatlja iz svih i najmanjih kutića naše ne baš velike zemlje. Nije ni moguća jedna uredba, koja bi odgovarala svi-

sredini po njegovim radovima, koji će nas uvek i svudje podsećavati.

Večnaja mu pamjad!

14. skupština austrijskih mesara i kobasicara

U Leobnu su 30 maja održavali mesari i kobasicari svoju 14. skupštinu pod predsedstvom g. Schedl Heinricha. Na toj skupštini su zaključili i sastavili sledeću resoluciju na vladu:

1. Unutrašnji promet stokom mora se potpuno oslobođiti, jer je dogon stoke postao manji zbog nastupivše pašnje i zbog toga sadašnji zakon šteti domaću trgovinu stokom, inostranstvu pak donosi samo dobitak.

2. Kod sklapanja trgovackih ugovora treba imati u vidu unapredjivanje domaćeg gospodarstva i pustiti mesarskim zanatljama slobodne ruke kod nakupovanja stoke da se time ne preostavlja uvoz stoke inostranstvu.

3. Domaće klanje mora biti pod strogim nadzorom u smislu 5507 ex 1908 a čuvati nepristranost u postupku protiv ogrešenim licima.

4. U svima pograničnim srezima treba odmah uvesti kartu o brojčanom i vrsnom stanju stočnog gospodarstva prema uzoru pograničnih prometnih odredaba prema Madjarskoj i svako ogrešenje najstrožije kazniti.

5. Svako novo opterećenje kg mesa po gradskim ili pokrajinskim trošaricama bez pardona zabraniti i odustati od svakog razvrednotenja nuzproizvoda, kao što je koža i loj, i to time da se uvede prinudno preradijanje i uvozna zabrana za kože i krvnino, što će doneti mnogo koristi poljoprivredi i mesar-

skom zanatu kao i konzumentima, koji do sada od vanrednog pojedinstinjenja sirove kože nisu dosad imali ništa.

6. Odustati od svakog povišenja potrebnih tereta na zanat i potrebne uštedne postignuti sa smanjenjem saveznog proračuna. Učestvovanje javnosti u potpomaganju zadruga seljačkim klanjima, koje je često jako osetljivo, ograničiti i odustati od svake subvencione politike u breme proračuna.

Zakon o suzbijanju skupoće povučen

15. juna vratio je senat predlog o suzbijanju skupoće narodnoj skupštini sa mnogim promenama i dopunama, a glavna promena jest što su ga promenili u predlog o suzbijanju nesavesnih spekulacija sa životnim namirnicama.

Iz jezgrovitog govora gosp. ministra Pucelja donosimo: Čim je bio predlog izradjen i upućen Narodnom predstavništvu, odmah se nastupilo protiv njega u novinama, dalje memorandumima i prestavkama na ovakav način kao da nikako nije potreban. Dakako, taj zakon nije donet protiv solidnih trgovaca i zanatlja, koji ima svakako do 95 posto. Donet je protiv onih malobrojnih, koji iskorišćavaju sadašnji položaj kada goj nemamo.

Na predlogu se radilo brzo i mesto da su se gospoda udubljili u celu stvar oni su primenjivali najstrožje mere i ga stvorili oštrijim. No, odbor, koji je proučavao u senatu ovaj predlog, mnogo ga je poboljšao.

Svakako smo složni sa nastupom g. ministra i znamo, da će biti zakon korištan poštenim zanatljama. Zbog zastrašivih vesti pak kojima su neke novine nastupale protiv svih nas, morali smo nastupiti svojim mnenjem, jer smo time celoj stvari samo koristili. Onima pak koji su gledali i videli samo cene i njihove razlike, nisu pak ni tražili niti su hteli znati za razlog, bio je predlog dat razlog da kažu: vidite ih krovopje. Sad ćemo vas!

Nikako nama nije stalo istovremeno do toga, da bi čuvali interes onih karteliranih preduzeća, koja naše surovine jeftino kupuju a za preradijenvne diktiraju cene, neodgovarajuće ni režiji sa dačbinama tek možda 100% nim dividendama. Svakako će sada, nadamo se, biti data prigoda obraćuna sa onima, koju su nas teretili u prouzrokovaju skupoće i nama podmećivali svašta bez obzira na naše tačne i savesno sastavljene proračune cene.

Svakome barem malo uvidjavnome čoveku može biti jasno da u sadašnjoj privrednoj krizi moramo posluživati naše mušterije dobrom i što moguće jeftinom robom, jer stoji nama u prvom redu da toga, da su zadovoljne pravde mušterije, a mi da imamo barem toliko koliko trebamo za svoj takorekuć nasušni hleb. Sumnjam da je ikako moguće u sadašnjem vremenu obogaćivati zanatljama tek da možda, no što je opet vrlo teško, obdržimo ono što smo imali.

Svoje mušterije posluživaj prema njihovim željama

Cesto običavaju mesari posluživati svoje mušterije prema svojem mišljenju a ne onako kao što one traže. Usprkos tome što mušterija reče — dajte mi to ili ono — mesar čini po svoje što je loši metod. Nekoji opet podvaljivaju kupcu nezatraženu kost ili odrezak itd. i to tako spretno, da kupac kod vaganja toga ni ne primeti. Žalibiože se ovakav postupak u 90% slučajeva prikažu štetni po mesara gubitkom mušterija.

Pera Cvetonić

ćim gradovima a bio i na drugim kontinentima. Predobio si je ovako velike stručne sposobnosti, kojima je koristio svuda, gde god je uvidao potrebu. — Učestvovao je svojom velikom radinom uvek, neumoran, brižan za razvitak, prospeh mesarskog i kobasicarskog zanata i u velikoj meri uspio je svojim savetima i radovima da obezbedi drugove o potrebama trajnog obučavanja kad hoćemo napredjivati a naročito da izdržimo sadašnje teško privredno stanje.

Neće biti druga, koji ne bi poznavao i priznavao njegovog rada te ćemo ga svi obdržati nezaboravno u svojoj

Spomenuto dovodi do opadanja prometa koji se vrlo teško vraća. Radi toga savetujemo svakome još tako malome zanatliji da se barem djelomice bavi proizvodnjom makar najjeftinijih salama odnosno takozvanih braunšvajgerica, za koje se upotrebljava meso nižeg kvaliteta. Pak i ono meso, koje bi se inače pokvarilo, podesno je za ovake kobasice, kojima i bolje zaradiš, predobiješ više mušterija time, što prodaješ meso boljeg kvaliteta a ono nižeg kvaliteta upotrebiš za kobasice.

Ovakve obične kobasice idu letom i u zimi i traju do 6 meseci bez brige o kvaru. Receptna knjiga, koju kupiš kod uprave lista, daje ti sve potrebne upute za donosnije konzerviranje mesa te počistiš mesnicu od slabijeg mesa. Mnogošta bi inače uopšte ne mogao prodati no prerađbom u obične braun-

švajgerice (ponekud ih nazivaju obične kobasice ili obične salame).

Za proizvodnju ovih kobasicas odnosno salama ne trebaš nikakovih naročitih sprava ili strojeva nego li jedan stroj br. 32 ili 42 te stolnu špicu br. 183, što obadvoje stoji circa 1200 Din. To se spomenutim postupkom isplati za par meseci a bez tih strojeva mesar ne može i ne sme biti. Kad ih nemaš, obrati se upravi lista.

Majstori! Pazite, da raspolažete uvek sa dovoljnim izborom svih vrsti mesa i mesnih proizvoda, posluživate mušterije trajno brzo, tačno i solidno kako to one žele. Osobitu pažnju pak polažite na čistoću mesnice, alata kao i na dobru obuću.

Vreme je vrlo ozbiljno i opstanak sve to teži. Traži sve više trezvenosti, više agilne radinosti te više poduzetnosti od sveukupnog zanata.

Prinudna udruženja

Ove godine je stupilo ovo pitanje za nas na prvo mesto. Zakon traži organiziran te oko komora okupljen stalež. U mesarskog, kobasičarskog i srodnim strukama do sada se radilo i učinilo za ovu po razvoju najpotrebniju stvar vrlo malo ili ništa. Svi ostali zanatliji su već stvorili svoja stručno podeljena udruženja i nakon toga izabrali centralu za sve struke te, što je vrlo važno ili možda najvažnije, odlučili se za odeljenu komoru. Do sada su naime imali sa trgovcima zajedničku.

Bez obzira na zakon je jako udruženje odnosno zadružna za svaku vrstu ili struku najvažnije a osobito možemo to primeniti za našu državu, gde postoje zbog nedavних velikih kulturno-političkih i historijskih razlika (prije 14 godina, dok još nije bilo Jugoslavije) još lakše veze među nama. Mnogo je naša vlada u poslednjim trim godinama uputila sve i svakoga da su se počeli brinuti za uže odnose za pokrajine odnosno banovine medjusobno. Nestala su bila naime ona politička pitanja, koja su samo cepala medjusobnu povezanost. Dobivena podeljenja države u banovine su tako isto pridonela svoj udio zbijenju i povezanim radu.

U našem listu smo već prije godinu dana započeli rad, davali uputstva te objašnjenja i skoro bi imali kongres. Neko vreme se pobudio time i jaki interes medju našim drugovima u zemlji. A ne znamo, je li možda zima, padanje cene i svi slični dogadjaji naše druge tako zaokupile da nije do sada još došlo ni do kongresa, gde bi se bilo moglo sastaviti onakvi program rada i poslovnik, koji bi odgovarao potrebama sviju pokrajina. Objašnjanja u svim brojevima našeg lista kroz godinu dana mogu poslužiti drugovima kao dosta jaka osnova.

Šta mogu učiniti jaka udruženja za svaki stalež? U prvom redu postoji stalno obaveštavanje o stanju stoke, to jest kvaliteti, brojčanom stanju te, što je najvažnije stalna cena za svu državu. Kad je sve to učinjeno, moglo bi se pristupiti zajedničkom radu o osigura-

nju bolesnih, za rad zbog nesreća ili ostarijelosti nesposobnih drugova sa mnogo povoljnijim uslovima no do sada. Sve to je u susednim zemljama a narocito u Nemackoj već davno ostvareno. Dalje se jedan zanatliji ne može sam interesovati za sva teška i nezgodna pitanja, koja svaki čas nastupaju i mu udruženje posluži uz vrlo mali trošak miran rad.

Najvažnije za sadanje vreme pak je pitanje ličnog napredka. Udruženje može nabavljati strojeve i sav pribor, kojega trebaju pojedinci ili veće strojeve i sprave, kojih si jedan sam ne može nabaviti a ga osposobljavaju za veću zaradu, manji gubitak vremena i takođe onih upotrebljivih stočnih proizvoda, za koje se sam ne može odlučiti. Tu možemo primeniti jako koristan položaj poljoprivrednih zadružnih, koje se lječinama mnogo pomagaju, što je svakome drugu svakako poznato. Pojeftinjenjem stoke i mesa smanjila se zarada pojedince u poslednjoj godini za najmanje 40 po sto. Da izravnenje zarade po prošlim godinama neće moći biti postignuto radom pojedinka, takodje je razumljivo, jer režija pojedinka nabavkom strojeva i alata je uvek mnogo veće nego li kad je ona zajedničkom nabavom porazdeljena na možda petoricu ili desetericu.

No, ostaje pak u tom poslednjem primeru opet preduvetno mišljenje drugova u svakom mestu prema okolini a promet i brojčano stanje naselja ima tu dosta jak uticaj. A često se ovakva pitanja, u Nemackoj n. pr. samo preplaštavaju na list i onim stalnim malim donosima za udruženje, rešavaju svestrano korisno i podesno te besplatno iz uredništva lista te centrale ili pokrajinskog udruženja. List u rukama jednog udruženja velika je pomoć u svako vreme, jer ga stalno veže sa životom u njegovoj i ostalim zemljama. Dakle, drugovi, promislite brzo vaš sadašnji položaj i na okup da stvorimo što brže naša udruženja, se ujedinimo, jer samo ovako ćemo slobodnije i srećnije zadisati.

Otkud sadašnje privredno stanje

Kao što imamo svaki dan prilike da čitamo, čujemo odnosno osećamo sružavanje trga, dolazi nama svaki čas na um pitanje: Kada će se to sadašnje stanje poboljšati ili promeniti?

Već prije nekako devet godina su počele borbe radništva za poboljšanje njegovog položaja, jer su vrednote poskupile. Tada je bilo još dosta konzumirana za svu i svakojaku robu. O besposlenosti skoro ni traga. A poskupljenjem vrednota odn. konsumnih predmeta radništvo je tražilo veće prihode, plate. Međutim preduzeća nisu udovoljila radnicima nego počela otpuštanjem radništva. Dakako nije tu bilo još razloga misliti na kojekakve krize nego su samo bila velika privredna udruženja, dionička društva, koncerni i kartelli i t. d. ponovo započela raspoložljiva tržišta i počela već takmičiti medjusobno, koje će drugoga nadmašiti. Otpuštanjem radništva, akordnim tempom rada, sve časom proračuneni učinci, to jest smanjivanjem korisnih režijskih troškova suživao se broj konzumenata.

Mnoga preduzeća su takmičenjem propala ili bila prinužena sklopiti sa svojim protivnikom ugovor prema kojem je

se tajnom izradnje kojekakvog predmeta ne može okoristiti. Njegova režija je zbog nepoznavanja svojstva velika i dok se upozna s njome, oštetio je već svoje konzumente time, što su ga njegove vlasti krile pred kvalitativnom konkurenjom to jest prodavao je robu slabijeg kvaliteta i time oteo nepravedno potrošaču njegova kupovna sredstva koja bi u suprotnom slučaju mogla biti dovoljna barem za 40% dulje. Nije kod carinskih tereta bilo stavljeno pitanje kvaliteta nego samo: izradujemo li to i kod nas? Mislimo da smo time pogodili drugu pogrešku potpomaganja loše privrede.

Skandali, koje bilježimo već dve godine neprekidno iz Amerike, Francuske, Engleske i sada još Švedske proizlaze iz tih poslednjih 5–6 godina. U to vreme bilo je omogućeno mnogim avanturistima potpirivati neraspoloženje brzo potpaljivih ljudi, se time okoristiti a kad je došlo do tačke, gde treba nastupiti pravednom i istinskom snagom, puklo je, bacilo malog čoveka na pod i prikazalo se ništavilo. U ovu grupu ne dodju samo možda avanturske gospodja Hanau ili gospodin Kreuger nego i mnogokoji kome je dato još nekoliko godina mešanja, to jest i gospodin Dettinger, Ford te Baťi. Promisliti naime moramo da brzim radom i rastom

ne možemo izraditi dobre i čvrste osnove. Pogotovo se u takvom brzom razvitku nalaze neke pukotine, neispunjene rupice koje pritisak odozgo mora ispuniti nekim materijalom, a kad do toga dodje, zgrada se sruši usprkos dobrom, možda izvrstnom gradjevnom materijalu, kojega se upotrebilo. Zgrada se dakle srušila i ako je bila lepa za oči a srušila se zbog pukotina i rupica, prouzrokovanih od brzog rada. A tih rupica do momenta pogibelji gospoda graditelji nisu videli.

Pored svih skandala i novčanih gubitka, nastalih u poslednjim godinama u našoj privredi imamo još velike moralne gubitke jer se probudio nepouzdanje masa, radništva, seljaštva te zanatlija i uopšte malih ljudi, temeljnih kamena naše privredne zgrade. Gubitkom poverenja i pouzdanja nestalo je gotovog novca, dobili smo poteškoće u deviznom prometu, moratorije bankama i celim zemljama. Kamo će to da dovede? Ili budu naša gospoda privredni stručnjaci našli snošljiv izlaz u sadašnjem smeru privrednog rada ili će morati poći promeni privrednog sistema u osnovi?

Mi čekamo i gajimo još uvek nadu da će se talasi, koji buktaju o obalu, umiriti te budemo proradili ponovo.

Mesarske vesti

POREZ NA SAPUN, PROIZVEDEN OD MESARA.

Opet se našlo nešto ovakvoga, što nas može probuditi iz naših slatkih snova o mirnom i miroljubivom životu. Bilo sreće!

Dakle: Ministarstvo finansija razasla je svim svojim direkcijama raspis čiji sadržaj bi mesarima bio nepodesan zbog toga jer kaže da je ustanovljeno pravljenje običnog sapuna u velikim količinama za pranje rublja. Taj sapun mesari svakako prodavaju svojim mušterijama u svojim radnjama. Mesari upotrebljavaju za proizvodnju ovog sapuna potrebne surovine, konkurušu tvornicama sapuna a (?) ne plaćaju skupnog prometnog poreza (?) i bi dakako morali ovoga — platiti!!!

Mesari prave svašta iz ostataka odnosno otpadaka, za koje su već prije upotrebe platili sve potrebne i zakonite pristojbine. A neki sličan proizvod barem po svojstvu upotrebljenog materijala su krvavice, za kojeg nije nikome još došlo na um da od njih tu traži još kojekakve pristojbine. Plaćene su! Dvostruko plaćanje ne bi bilo pravedno jer bi onda i postolar kad razreže kožu, ju ukvasti, poboji itd., morao platiti opet nešto a za izradene cipele opet.

Svakako je na mestu, da su drugovi digli svoj glas i protestiraju sa tačnim utanačenjem nepravednosti raspisa i nadamo se da će uspeti ubediti nadlešta o tome. Jer nikako nema govora o kakvoj konkurenčiji tvornicama, koje imaju svoje surovine i svoje vlastite ustanovljene sastavine, iz kojih proizvode sapun, te tajne sastave, kojih kod mesarskog sapuna nema. Sapun, kojeg mesari prave, je tako jednostavna sastavina da bi bilo i jeste sasme nepravedno u njome gledati neki separatani proizvod, koji podiže drugoj struci.

Potrebno je zainteresovanje privrednih komora za ovo pitanje te da one pomažu kod utanačenja njihovih prava.

MALO PROŠLOSTI I MISLI O BUĐUĆNOSTI.

U zimi kad je zbog zastoja industrije i time mogućnost konzuma svih produkata, rapidno padale su svakako i cene a ne toliko osjetljivo industrijskim nego li poljoprivrednim i proizvodima zanatlija.

Zanatlije i poljoprivrednici naime zbog njihove jednostavnije ili možda i nepostojanja organizacije nisu mogli održavati cenu, primerenim barem razliki, koju trebaju za svoj život. Njihova neorganizovanost, skoro nikakav pregled trga je dovela k tome da su popuštali u cenu nadajući se time da će postići onoliki konsum, koji će doneti potrebna sredstva održavanja na površini. Osećalo se tačno neko vreme poboljšanje trga a nikako i izjednačenje dobitka. Mnogi zanatlije su bili prinuženi obustaviti rad, jer im nije uspelo zaraditi barem za svoj život ka-

mo li još za nabavku strojeva i sprava, koje uvek trebaju.

Industrija je međutim imala tačan pregled tega, slijaju organizaciju i odmah kad je videla da joj proizvodnja ne donosi traženih profita, snizila nadnike, otpušta radnike i nameštenike, meneći da će time spasiti sebe. Bilo pak je samo privremeno, jer gde će oni besposleni uzeti sredstva za nabavku svojih potrepština. Zanatlije i poljoprivrednici i onako poseduju ono srce, koje olakšava poteškoće u svakom vremenu svojim čovječkim drugovima i opet su oni pomagali i takođe oni sami mogli. Industrija naime neće pomagati jer ona gleda samo na svoje cene, koje su se snizile tako strašno malo da nisu skoro u nikakvom razmeru sa cenama i zaradama zanatlija i poljoprivrednika o kojima možemo reći da nisu nikakve.

Gradske vlasti su otvarale mesnice, u kojima se prodavalo meso jeftinije, nije se pak platilo istovremeno onih pristojbinu, koje obavezuju zanatliju. Svakako nisu bili tu pogodeni samo mesari. I ostali zanat je doživljao ove nepogodnosti. Nije pak spomenutim vlastima došla na um istovrsna odluka za industrije. Tamo treba naime kapital i mnogošta kao n. pr. razne revizije, pregled proizvoda, povezivanje industrije medjusobno itd. Davale su tu pomoći, koje najviše dodju od zanatlija i ostalih malih ljudi. Pomognuto je bilo time malo, vrlo malo a oštetilo opet samo male ljudi. Industrijska preduzeća još nisu proradila, besposlenost se nije mnogo smanjila i konzum se ondak nije povećao. Nema kapitala, nema prometa, nema života a tako isto i ne napredka. Tu treba dobro promisliti i naći izlaz, ne na račun naš nego gore na više i mi smo uvereni da se budu vratile brzo vremena.

TAJNA KLAONICA

bila je otkrivena po organima dohodarskog ureda u Sarajevu. Tamo se klapa stoka bez veterinarskog pregleda. Pošto pa osim toga nije gradska uprava primala nikakvih pristojbinu od te klaonice, meso je dolazio konzumentima vrlo jeftino.

Izvoz stoke u Grčku nemoguć. Grčka je kontingentirala uvoz sitne stoke na 280.000 komada, što je štetno po izvoz iz Južne Srbije, koje prihodi proizlaze baš iz prodaje sitne stoke za bližnju Grčku. Govori se o carinskoj uniji Grčkom, što bi omogućilo plasiranje sitne stoke, koje bi izvozili oko miljun komada. Za ovu godinu je taj korak nemoguć i tako će ostati naši stičari bez kupca. Naši konkurenti Turska i Rumunjska nemaju nikakve iznimne veze sa Grčkom i moglo bi se ondak carinskom unjom rešiti ovo pitanje barem za sledeću godinu.

Svinjska kuga u ludbreškom kotaru i to u selu Struga pojavila se početkom juna, od koje je za nekoliko dana pогинуло oko 20 komada svinja. Odredjeno je cepljenje svih svinja u selu.

Austrijska vlada će prema izjavama kanclera dr. Dolfussa uvesti neke pristojbe na razliku cena inostrane i domaće stoke, koje su znatne.

Krmača Jorkširske pasmine u Zemunu, teška 500 kg, prodana je za Din 2500. Višoka je bila 1 metar, duga 2 metra a široka 75 cm. Pojela je 1200 kg kukuruza.

Rusija neće još moći ove godine baciti na trg svojih měsnih konzerva, jer nije uspela svojom organizacijom tako daleko. Prema poslednjim vestima izvršit će se to u toku dvih godina.

Uvoz stoke i stočnih proizvoda ograničuje sve države i time zadavaju brige svim državama izvoznicarima. Amerika n. pr. traži dobro zapakovane pošiljke mesa i preradjevine i će uništiti one pošiljke, koje budu konstatovane kao nezdrave. Austrijska ima kontingentiran uvoz, Nemačka opet zbog svoje poremećene privrede ne uvozi mnogo i studira carinske stopove. Italija misli na Argentiniju da bi došla do lejtinjeg mesa.

Tržište stoke

Tjedni sajam u Zagrebu.

Zagreb, 30. juna: Dogon stoke je bio vrlo slab a inozemstvo nije kupovalo.

Dogon stoke:

Bikova 6, krava 66, junica 15, volova 30, junaca 7, teladi 30, bivol 1, konja i ždrebadi 33, svinja 48, odojčadi 8.

Cene:

Bikovi kg žive vase Din 4; krave u mesarske svrhe kg žive vase Din 2; junice kg žive vase Din 3.75; volovi II. vrste kg žive vase Din 4; junci kg žive vase Din 3.75; telad živa vaga Din 3.25—4.25; telad zaklana kg Din 4.50—6.

Svinje kg žive vase Din 6.50—7.25; svine sremske zaklana kg Din 10.50—11; odojčadi komad Din 120; odojci zaklani kg Din 12; janjad kg Din 9—10; konji za klanje kg 1.25—1.50.

Cene su za vreme dvih meseca ostale za govedo nepromjenjene međutim, što je telad pojefitila za 30%.

Svinje su poskupile za 15—20% a janjad pala za 50%.

Karlovac, 25. juna: Sajam je bio još pri-

Dognano je bilo:
Bikova 9, krava 528, junica 47, volova 705, junaca 134, teladi 293, konja i ždrebadi 424, svinja 709, odojaka 250, ovaca, konja i janjaca 804.

Prodano je bilo:
Bikova 8, krava 152, junica 46, volova 180, junaca 56, teladi 181, konja i ždrebadi 74, svinja 482, odojaka 106, ovaca, koza i janjaca 252.

Cene:

Bikovi žive vase Din 3—5; krave kg žive vase Din 2.50—5; junice kg žive vase Din 2—5; volovi kg žive vase Din 3—6; junci kg žive vase Din 3—6; telad po komadu Din 100—600.

Svinje kg žive vase Din 6—9; odojci po komadu Din 40—120; ovce, koze i janjci po komadu Din 40—200.

Cene su za poslednja dva meseca nepromjenjene.

Križevci, 28. juna: Poset bio je priličan a nešto teladi i ždrebadi je bilo prodano za Italiju.

Dogon:
Bikova 39, krava 98, junica 49, volova 65, junaca 58, teladi 386, konja 52, ždrebadi 38. Prodano od toga bikova 11, krava 18, junica 19, volova 14, junaca 22, teladi 232, konja 16 a ždrebadi 21.

Cene:

Bikovi kg žive vase Din 3—4; krave kg žive vase Din 1.50—2.50; junice kg žive vase 3—4; volovi kg žive vase 3—5; junci kg žive vase Din 2.50—3.50; telad kg žive vase Din 3—5; konji komad Din 1000—2000, ždrebadi komad Din 400—1000.

Mitrovica, 28. juna: Godišnji sajam je uspio vrlo dobro. Dognano je bilo bikova 12, krava 369, volova 548, junaca 130, teladi 169, konja godišnjaka 616, ždrebaca 13, pastuh 1, svinja 1042, prasaca 57, koza 41, ovaca 793 i još 28 gorskih ovaca, koje su bile prodorate sve. Osim tih je bilo prodatih najviše svinja.

Cene su bile: goveda Din 3—3.50; telad po kg žive vase Din 4—5, svinje po kg žive vase Din 6—8, par krmača Din 500—600, prasaci Din 30—50 komad, koze i jarad Din 120 komad, janjad kg žive vase Din 4—5, logiji konji Din 300—1200 komad.

Petrinja, 28. juna: Dogon slabiji, potražuju dobra i od stranaca. Cene su bile prično dobre.

Povlastica za prevoz rogate stoke.

Odlukom Generalne direkcije državnih železnica odobrena je povlastica za prevoz rogate stoke (bikovi, volovi i krave) od stanica Festetić—Sekić, Ninčićev, Novi Sad, Novi Šamac, Novi Vrbas, Pašićev, Sarčić i Sečanj do Jesenice — državna granica sa naročitim stavovima pod uslovom da se posilje imaju predati na prevoz kao sporovozna roba sa direktnim tovarnim listom za stanice u Švajcarskoj. Vozarina se računa za tovarnu površinu upotrebljenih kola. Ova povlastica važi do opoziva, a najdalje do kraja juna 1932. godine.

Francuski contingent za uvoz peradi iz Jugoslavije

odredjen je na 2000 mtc i to za zaklanu perad u drugom četvrtgodištu. Francuski uvoznik mora u svakom konkretnom slučaju uvoza zatražiti dozvolu od nadležnog odbora francuskog ministarstva poljoprivrede.

Dogon: bikova 17, krava 108, junica 53, volova 95, teladi 160, konja 60, ždrebadi 29, svinja 128, janjaca 69.

Prodano je bilo od toga bikova 13, krave 60, junica 40, volova 45, teladi 121, konja 30, ždrebadi 12, svinja 92, janjaca 53.

Cene su bile po kg žive vase: bikovi Din 4—6, krave Din 4—6, junice Din 4—4.50, volovi Din 3—5.50, telići Din 5.50—6, mršave svinje Din 5.50—6, debele Din 6—8, konji komad Din 400—3000, ždrebadi Din 500—1200 komad, janjci Din 55—130 komad.

Godišnji sajam u Rumi: Vrlo živ i dobro posećen od prodavaoca kao i od kupaca.

Dognano je bilo 48 bikova, 657 krava, 286 junica, 420 volova, 183 junaca, 86 teladi, 934 konja, 970 kobila, 92 ždrebaca, 4328 svinja, 1428 prasaca, 1012 ovaca, 620 janjaca, 92 koze, 16 jarica, 22 mazge i 14 magaraca.

Prodano je bilo 11 bikova po komadu Din 7000, 171 krava po 3000, 52 junice, 121 vol po 3500—4000, 92 junaca, 43 telići po 500, 213 konjeva po 3500, 201 kobila po 3500, 14 ždrebaca, 782 svinje po 600, 328 prasaca, 543 ovce par 350, 124 janjci, 8 koza, 4 jarice, 2 mazge i 2 magaraca.

Sarajevo, 30. juna: Dogon je bio srednji a cene su bile: goveda I. vrste prečka po kg žive vase Din 4.50—5, domaća goveda po kg žive vase Din 3—4.50, II. vrste Din 2—3, junci po kg žive vase Din 4—6, II. vrste Din 2—4; mršave svinje po kg žive vase Din 5—6, debele Din 7.50—8.50; janjad komad Din 30—70, ovce Din 50—100, koze Din 40—70, bravi Din 100—150, prasad Din 50—100.

U Vršču zbog slinavke i šapa nema stoničnih sajmova.

Bečko tržište svinjama. Beč, 29. juna: Dognano je bilo 11.729 komada svinja. Od toga je bilo 7306 mesnatih i 4423 tovljenih svinja. Po provenijenci bilo ih je iz tuzemstva 4824, iz Madžarske 1339, Rumunjske 599, Jugoslavije 2990, Poljske 1977. Cene su bile po kg: tovljene svinje 1. 1.55 do 1.58 šilinga, engleske križane 1.60 do 1.95 šilinga, seljačke svinje 1.52 do 1.68, stare svinje 1.48 do 1.50, mesnate svinje 1.50 do 2.10, lagane mesnate svinje 2.15 šilinga. Za vreme poslednjih dvih meseci poskupile su svinje za 35 do 65 groša, što znači 10—15%.

Tržište kože

Cene su stalno u opadanju i ako je trgovina malo oživila. Stope se kolje manje i domaće tvornice kože posluju malo bolje. Ipak pak u svim zemljama opada potrošnja kože. Česi su hteli uporeći održavati samo oficijelne ankije a međunarodno se zaključilo, da se upotrebljavanje gumenih djonova kao i gornjih delova stalno penje. Engleska statistika n. pr. navadja, da je usprkos povećanju proizvodnje cipela u godinama 1924—1930 pala upotreba kože a upotreba gume poraste za 400% odnosno od 2.5% na 12% sveukupne proizvodnje, što svakako utiče jako na kožni trg.

Sve zemlje ograničuju uvoz kože ili namente veće carine te time samo umanjuju potrošnju a i kvalitet robe ne može biti izražen.

Zagreb, 1. jula: Najviše se traže janječe, kože i teleće kože.

Govedje kože soliene plačaju se po Din 4 za kg.

OVČJE I KOZJE KOŽE dobivaju se iz starih zaliha a novih nema.

Janječe kože se traže prilično i plačaju

se u gradu po kg Din 8, u provinciji pak po kg Din 5—6.

Jareće kože plačaju se po komadu Din 9—10.

Teleće kože soljene, plačaju se po kg Din 6 i kupuju se u malim količinama za inostranstvo.

Creva

Suha tanka govedja creva u centi su nešto nazadovala, te se kreću od Din 0.60 do 0.65 po meter.

Soljena ravna debela creva (Šidarm) u ceni su poskočila radi veće potražnje iz inozemstva. Cena za srednji Din 1.25—1.50, za široki Din 2—2.50 po meter.

Konjska creva. Traže se većinom debliji kalibri, te notiraju 7—9 cm Din 1.75, 9—11 cm Din 2.75—3, preko 11 cm pak Din 3.25 do 3.50 po meter.

Svinjska creva su zanemarena, te notiraju lepa original roba po Din 0.40 po meter, uska po Din 0.65 po meter, srednja po Din 0.50 po meter.

Ovčji saitlingi 16/18 mm Din 3, 18/20 mm Din 7—8, 20/22 mm Din 10—11 i preko 22 mm Din 13—14 svežani od 20 m.

Nemačka je uvela carinu na šivena creva, jer ih smatra kao proizvod iz creva sa stopom RM 100 za svaki stot. U vezi time tražili su velemesari umerene carine na creva, kože i masti te ine istovrsne proizvode te zabranu uvoza uledjenih džigerica.

IZVOZ STOKE I STOČNIH PROIZVODA U 1931. GODINI.

Obzirom na vrednost izvezene robe iz Jugoslavije na prvo mesto dolaze stoka i stočni proizvodi: 1.456, 091.614 Din.

Namenovanje god. Količina: Vred. u Din kom.

kopitari	1931	26.249	50.563.230
	1930	29.590	61.855.350
goveda	1931	91.005	205.396.537
	1930	120.871	308.498.201
teladi	1931	17.980	12.269.290
	1930	15.808	11.486.235
svinje	1931	273.450	285.012.920
	1930	243.338	284.571.362
sitna stoka	1931	602.279	80.876.818
	1930	717.110	117.785.177
		kg	
perad	1931	7.988.966	105.123.298
	1930	8.043.319	109.432.327
sveže meso	1931	16.581.451	196.542.343
	1930	16.202.929	229.075.271
svinj. mast	1931	792.958	12.176.374
	1930	118.857	2.008.320
jaja	1931	26.307.051	399.724.929
	1930	30.428.994	511.769.000

Najviše se izvozi u Italiju i Austriju. Za ovu godinu je postojala bojazan da će pasti izvoz u obadve spomenute države pošto se pisalo o Italiji da bude uvažala argentinsko uledjeno meso a Austria je opet došla sa propisima za svaku sedmicu koja skoro nije pogodila našeg izvoza samo su potreškoće u devidnom prometu, osim toga donet će zaoštrena privredna kriza ka opadanju izvoza svoj udio.

IZVOZ STOKE I STOČNIH PROIZVODA U PRVOM TROMESEČJU 1932. G.

Živa stoka: konji kom. 3812, 5.285.970 Din; ždrebadi kom. 374, 221.300 Din; mazge kom. 4, 4000 Din; goveda (volovi, bikovi, krave i junad) kom. 7322, 11.088.140 Din; telad kom. 3825, 2.127.450 Din; svinje kom. 63.642, 58.366.465 Din; sitna stoka kom. 26.628, 2.044.023 Din; pernata živina kg 1.688.560, 19.042.433 Din

PLUTOVO IZOLACIJO

Plutovo izolacijo, potrebnu za oblogu stijena kod hladiona, ledena, kućeraka i ormara za jela, dobavlja u prvovrsnoj kvaliteti

JELAČIN & KO LJUBLJANA

Neophodno potreban za svaku mesarsko-kobasičarsku radnju je „Eisluftkompressor“, novi ventilator, koji u kratko vreme bez leđa chladi vazduh, te osuši meso. Struja se troši na sat samo za 2—3 Din. cena je Din 2400—.

Poručiti se može izravna od tvornice

Alfred Wunderlich,
Deutsche Elektro-Maschinen und Apparate-Bau,
BERLIN, S. 42, MORITZSTRASSE 14-15.,
ili kod uprave
»MESARSKOG LISTA« Ljubljana-Dravlje.

Šalje se isključivo samo pouzećem. Kod narudžbe treba navesti, da li se treba za Gleich-, Wechsel- ili Drehstrom te kolika je volatza i kolika perijoda.

POZOR!
Mesari i kobasičari!
Papir za zavijanje mesa i mesnih proizvoda Vam nudi najjeftinije tvrdka
G. KOVAC, Ljubljana,
Gaeva ul. št. 2.
Zahtevajte uzorke i cijene!

POZOR MESARI!
Papir za zamatanje sa jedne strane štampan, sa druge strane čist, veličine 16×32 cm kg Din 1—. Papir za zamatanje sasvim čist u manjim rolama širina 93 cm, vrlo izdašan kg Din 5·75, razasilje pouzećem trgovina papira

M. TIŠLJAR, VIRJE
PODRAVINA.

Dick-Stahl-meine Wahl!

Der Name „DICK-STAHL“ ist ein Qualitätsbegriff die Marke → **F.DICK** eine Vertrauensmarke! Sie allein verbürgt den echten „DICK“-Stahl.
PAUL F. DICK - Esslingen A. N. - Überall erhältlich!

Najčuveniji masati i noževi su samo oni, sa poznatom svetskom markom → **F.DICK!** Zato tražite svuda samo Dickove masate i noževe, jer su najbolji samo oni, sa markom strelice Dick!

IDEAL-MASCHINEN

VOGTWERKE

Spezialfabrik für Fleischerei-Maschinen
LUISENTHAL i/Thür.
ALEMAGNE

Adelmannove sprave za kuhanje Šunke

iz aluminija ulivene, 40 modela u pravokutnom, kruškastom ili okruglom obliku.

Najbolja stručnjačka sastava!
Jednostavna!
Poverljiva!
Jaka!

Na stotine hiljada u prometu!

ALBRECHT ADELmann, Offenburg
(DEUTSCHLAND)

Jugoslovanska specijalna radionica za popravak
MESARSKIH I KOBASIČARSKIH STROJEVA I NOVI STROJEVI U RAZNIM DIMENZIJAMA

Stalno skladište svih strojeva. - Transmisije - Svakovrsne reme za vješanje mesa i kobasicu. - Kuke za sušenje mesa od svake veličine. - Brušenje svakovrsnih noževa i ploča. - Montaže.

FRANJO TRBUHA
ZAGREB, MAKSIMIRSKA C. BROJ 11

35 god praksa kod specijalne tvornice FRIEDRICH I HARGA, Wien. — Narudžbe i popravci izvan Zagreba bit će brzo otpremljeni.
SOLIDNA RĀDNJA!

Ako želite imati prima i tačno sortirana creva onda se izvolite obratiti na:

»JUGOCRIJEVO«
ZAGREB, Klaonička ul. 9
TELEFON 60-91
Brzog javni naslov: JUGOCRIJEVO
Tražite cijenik! Brza i solidna podvorbav!

JAJA ZA NASAD
od čistokrvnih Rothe Island kokoši tamno crvene boje, dobre nosilice, razašilje komad po 2 Din poštno pouzećem
MILAN MIHOKOVIĆ
VIRJE

Kompletno „HLADILNO NAPRAVO“ za izdelovanje ledu in za hlađenje z 2 kompresorjema, kapacitete 600 do 700 kg leda dnevno, proda:
Gospodarska zveza, Ljubljana.

Tovarna lesnih izdelkov
„JURKLOŠTER“
(DRAVSKA BANOVINA)

izradjuje i dobavi drvene podnožnjače kao i drvene cipele u poljubnoj veličini kao i ne drvene proizvode prema skici ili uzorku.

Koji još nema
mesarske stručne knjige
neka si istu poruči kod uprave
„MESARSKOG LISTA“